

Súd: Okresný súd Bardejov
Spisová značka: 1P/50/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8223200592
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivana Hanuščaková
ECLI: ECLI:SK:OSBJ:2023:8223200592.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bardejov sudkyňou Mgr. Ivanou Hanuščakovou vo veci starostlivosti súdu o maloletého A. B., nar. XX.X.XXXX, trv. bytom C. XXX/XX, XXX XX C., t.č. D. E. F., G. H. XXX, XXX XX F., zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov, dieťaťa rodičov D. B., nar. XX.X.XXXX, C. XXX/XX, XXX XX C. a I. B., nar. XX.X.XXXX, J. XX, XXX XX F., o zmenu výkonu ústavnej starostlivosti, takto

rozhodol:

Súd m e n í rozsudok Okresného súdu Bardejov zo dňa 31.3.2022, č. k. 1P/28/2022-23 v časti výroku miesta výkonu ústavnej starostlivosti u maloletého A. B., nar. XX.X.XXXX a v časti vyživovacej povinnosti rodičov k maloletému tak, že :

Ústavná starostlivosť u maloletého A. B., nar. XX.X.XXXX sa bude vykonávať v D. E. K., L. L. F. XX, XXX XX K..

Rodičia maloletého D. B., nar. XX.X.XXXX a I. B., nar. XX.X.XXXX sú povinní prispievať na výživu mal. A. B., nar. XX.X.XXXX každý z nich vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa podľa osobitných predpisov mesačne vždy do 15.dňa v mesiaci vopred k rukám Reedukačného centra Košice, so sídlom Bankov 15, 040 31 Košice.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľ - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov sa podaným návrhom domáhal rozhodnutia, ktorým súd zmení rozsudok Okresného súdu Bardejov č. k. 1P/28/2022 zo dňa 31.03.2022 tak, že nariaďuje u maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v D. E. K., L. L. F. XX, XXX XX K. a rodičov zaviazhe prispievať na jeho výživu mesačne vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa podľa osobitných predpisov vždy do 15. dňa v mesiaci vopred od právoplatnosti rozsudku do budúcnosti na účet Reedukačného centra Košice, so sídlom Bankov 15, 040 31 Košice. Svoj návrh odôvodnil tým, že maloletý A. B., nar. XX.XX.XXXX, bol rozsudkom Okresného súdu Bardejov č. k. 1P/28/2022 zo dňa 31.03.2022, ktorý nadobudol vykonateľnosť 06.04.2022 a právoplatnosť 22.04.2022, zverený do starostlivosti Reedukačného centra F., L. L. G. H. XXX, XXX XX F.. Dôvodom nariadenia ústavnej starostlivosti bolo zanedbávanie povinnej školskej dochádzky, nerešpektovanie autorít, požívanie alkoholických nápojov, túlanie sa v nočných hodinách s nevhodnou partiou mladistvých páchajúcich trestnú činnosť. Maloletý A. B. je v školskom roku 2022/2023 žiakom 9. ročníka Špeciálnej základnej školy, ktorá sa nachádza priamo v zariadení, desiaty rok povinnej školskej dochádzky. Príchodom do novej školy si vyžadoval veľa pozornosti, jeho vedomostná úroveň bola slabá. Bol tichý, málo komunikoval, do vyučovacieho procesu sa nezapájal.

Komunikoval v rómskom jazyku, vyjadrovacie schopnosti v slovenčine boli na veľmi slabej úrovni. Postupne začal komunikovať v slovenskom jazyku, zlepšil si výsledky v škole. Je manuálne zručný. Vo voľnom čase rád hráva stolný tenis. V kolektíve je obľúbený, pedagógov rešpektuje, konflikty nevyvoláva, školská dochádzka je pravidelná. Po príchode do zariadenia bol oboznámený s vnútorným poriadkom režimového zariadenia. Mal slabo osvojené hygienické a spoločenské návyky, ťažšie sa prispôboval. Dospelých rešpektuje, niekedy reaguje podráždene, na opakované upozornenie vychovávateľa svoje správanie zmení. K ostatným deťom sa správa znášavo, snaha o zmenu správania existuje, je však potrebná kontrola a usmernenie. Je pracovitý, rád sa zapája do športových činností ako futbal, stolný tenis. Zadané úlohy dokáže plniť samostatne, potrebuje však občasnú kontrolu a povzbudenie. Podmienky pre ďalšie vzdelávanie sú lepšie zabezpečené v reedukačnom centre ako v domácom prostredí, preto Reedukačné centrum Bačkov odporúča u maloletého pokračovať aj po ukončení povinnej školskej dochádzky v podmienkach chráneného prostredia režimového zariadenia v D. E. M. K., F. XX, XXX XX K., ktoré vyjadrilo súhlas s prijatím maloletého na Odborné učilište, odbor – stavebná výroba, záhradník, s nástupom po ukončení letných prázdnin. Reedukačné centrum, F. XX, K., je špeciálne výchovné zariadenie vytvárajúce optimálne podmienky pre realizáciu prevýchovného procesu u maloletých chlapcov, ktorý je zameraný v prevažnej miere na odstraňovanie negatívnych foriem správania, na osvojovanie socializačných návykov a na začlenenie sa klientov do pracovno-spoločenských štruktúr.

2. Rodičia maloletého sa k veci písomne nevyjadrili.

3. Na pojednávanie vytyčené na deň 4.7.2023 sa ustanovil kolízny opatrovník. Nedostavili sa rodičia, svoju neúčast' na pojednávaní neospravedlnili, ani nežiadali o odročenie pojednávania. Preto súd v súlade s ustanovením § 180 CSP vec prejednal a rozhodol v ich neprítomnosti s prihladením na obsah spisu a vykonané dokazovanie.

4. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením vyjadrenia kolízneho opatrovníka a v spise pripojených listinných dôkazov (návrhom s príl., obsahom spisu sp. zn. 1P/28/2022 vrátane podanej správy zo dňa 4.5.2023) a zistil tento skutkový stav veci:

5. Rozsudkom Okresného súdu Bardejov zo dňa 31.3.2022, č. k. 1P/28/2022 - 23 súd u maloletého A. B., nar. XX.X.XXXX nariadil ústavnú starostlivosť v D. E. F., L. L. G. H. XXX, XXX XX F. a rodičov zaviazal prispievať na jej výživu v minimálnom rozsahu k rukám zariadenia. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 22.4.2022. Dôvodom nariadenia ústavnej starostlivosti bolo zanedbávanie povinnej školskej dochádzky, nerešpektovanie autorít, požívanie alkoholických nápojov, túlanie sa v nočných hodinách s nevhodnou partiou mladistvých páchajúcich trestnú činnosť.

6. Kolízny opatrovník udával, že navrhuje, aby mladistvý pokračoval v reedukačnom procese, nakoľko pomery v rodine sa nezmenili, matka pracuje na aktívnych prácach v obci, občas má nejaké brigády, jeho starší brat nikde nepracuje, je doma. U Eda tie zmeny v správaní, tým že je ľahko ovplyvniteľný na antisociálne správanie a vzhľadom na to, aby mal vzdelanie, aby ho ukončil – stredné odborné učilište, odporúčajú zmenu zariadenia, aby pokračoval v procese reedukácie. V čase prázdnin by mal byť doma. Do nového zariadenia nastúpi v septembri. Nastúpil by do Bačkova a potom by sa presunul do Bankova. Vzhľadom na rodinné pomery a situáciu čo je doma, že je ľahko ovplyvniteľný kamarátmi, odporúčajú, aby ostal v reedukačnom zariadení.

7. Zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 4.5.2023 (vo veci sp. zn. 1P/28/2022) súd zistil, že Maloletý A. B. je v školskom roku 2022/2023 žiakom 9. ročníka Špeciálnej základnej školy, ktorá sa nachádza priamo v zariadení, desiaty rok povinnej školskej dochádzky. Príchodom do novej školy si vyžadoval veľa pozornosti, jeho vedomostná úroveň bola slabá. Bol tichý, málo komunikoval, do vyučovacieho procesu sa nezapájal. Komunikoval v rómskom jazyku, vyjadrovacie schopnosti v slovenčine boli na veľmi slabej úrovni. Postupne začal komunikovať v slovenskom jazyku, zlepšil si výsledky v škole. Je manuálne zručný. Obľubuje predmety pracovného vyučovania a telesnej výchovy. Vo voľnom čase rád hráva ping-pong, futbal. V kolektíve je obľúbený, pedagógov rešpektuje, konflikty nevyvoláva, školská dochádzka je pravidelná. Po príchode do zariadenia bol oboznámený s vnútorným poriadkom režimového zariadenia. Mal slabo osvojené hygienické a spoločenské návyky, ťažšie sa prispôboval. Dospelých rešpektuje, niekedy reaguje podráždene, na opakované upozornenie vychovávateľa svoje správanie zmení. K ostatným deťom sa správa znášavo, snaha o zmenu správania existuje, je však potrebná kontrola

a usmernenie. Je pracovitý, rád sa zapája do športových činnosti ako futbal, stolný tenis. Zadané úlohy dokáže plniť samostatne, potrebuje však občasnú kontrolu a povzbudenie. Podmienky pre ďalšie vzdelávanie, zamedzenie užívania návykových látok, páchania trestnej činnosti sú lepšie zabezpečené v Reedukačnom centre ako v domácom prostredí. Zmeny v správaní nie sú dostatočné zafixované a zvnútornené. Reedukačné centrum F. odporúča naďalej pokračovať v prevýchovom procese v režimovom zariadení aj po ukončení povinnej školskej dochádzky. Maloletý A. je prijatý na Odborné učilište, odbor – stavebná výroba, záhradník v Reedukačnom centre v Košiciach, Bankov 15.

8. Podaním zo dňa 16.3.2023 Reedukačné centrum Bankov súhlasilo s prijatím maloletého v ich zariadení v šk. r. 2023/2024.

9. Podľa § 54 ods. 1 z.č. 36/2005 Z.z. (Zákon o rodine, ZR) náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

10. Podľa § 54 ods. 2 cit. zák. súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a

a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,

b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,

c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave alebo

d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

11. Podľa § 54 ods. 4 cit. zák. ak súd nerozhodol podľa § 39 ods. 2 a 3 alebo podľa § 56, sú rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok.

12. Podľa § 54 ods. 5 cit. zák. súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

13. Podľa § 55 cit. zák. súd sústavne sleduje spôsob výkonu ústavnej starostlivosti a najmenej dvakrát do roka hodnotí jej účinnosť, najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a s príslušným zariadením, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené. Ak súd nariadil ústavnú starostlivosť z dôvodov, ktoré sú na strane rodičov, v rozhodnutí zároveň určí rodičom dieťaťa primeranú lehotu na úpravu ich rodinných a sociálnych pomerov tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté dieťa. Ak rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote zabezpečia, súd ústavnú starostlivosť zruší. Ak rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote nezabezpečia, súd začne aj bez návrhu konanie o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo konanie o zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti. Súd zruší ústavnú starostlivosť najmä vtedy, ak maloleté dieťa možno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti alebo ak zanikli dôvody, pre ktoré bola nariadená.

14. Podľa § 81 cit. zák. ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochranej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet maloletého dieťaťa.

15. Podľa § 62 ods. 1 - 3, 5 cit. zák. plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu

svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

16. Podľa § 75 ods. 1 cit. zák. pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

17. Podľa § 121 CMP rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

18. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že podmienky na trvanie ústavnej starostlivosti u maloletého A. naďalej trvajú (podmienky pre ďalšie vzdelávanie, zamedzenie užívania návykových látok, páchania trestnej činnosti sú lepšie zabezpečené v Reedukačnom centre ako v domácom prostredí. Zmeny v správaní nie sú dostatočne zafixované a zvrátené.). U maloletého nedošlo ešte k takej zmene správania (ktoré pôvodne odôvodňovalo nariadenie ústavnej starostlivosti), ktorá by bola pozitívna, trvale zafixovaná a ktorá by bola u neho trvalá z hľadiska bezproblémového fungovania v ďalšom živote. Rodičia naďalej uvedené nedokážu zabezpečiť. Keďže maloletý bol prijatý na Odborné učilište, odbor – stavebná výroba, záhradník v Reedukačnom centre v K., F. XX, je potrebné zabezpečiť kontinuálny pobyt maloletého v ústavnej starostlivosti v uvedenom zariadení. Uvedené je v najlepšom záujme maloletého. S poukazom na ust. § 81 ZR bolo nutné rozhodnúť aj o zmene miesta plnenia vyživovacej povinnosti rodičov z pôvodného zariadenia na Reedukačné centrum v Košiciach, Bankov 15. Rodičia sú povinní prispievať na výživu maloletého v minimálnom rozsahu.

19. S ohľadom na zistené skutočnosti a zmenu pomerov súd zmenil rozsudok Okresného súdu Bardejov zo dňa 31.3.2022, č. k. 1P/28/2022 - 23 v časti výroku miesta výkonu ústavnej starostlivosti u maloletého A. B., nar. XX.X.XXXX a v časti vyživovacej povinnosti rodičov k maloletému tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

20. O trovách konania účastníkov súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie na Okresný súd Bardejov v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia.

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje,
- e) podpis,
- f) spisová značka tohto konania (§ 127 ods. 1 C.s.p.).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 C.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 C.s.p.).

Odvolanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie odvolania na trovy toho, kto odvolanie podal.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona číslo 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.